

Røðan, Hanna Joensen helt í Sjonleikarhúsinum flaggdagin

Enn vendist við

- Vit mugu sleppa húsallalyndinum og heldur hugsa um, hvat vit kunnu gera fyri føroyingar og Føroyar, segði Hanna Joensen undir konuflaggdagshaldinum í Sjonleikarhúsinum í Havn

Henda dag fyri 55 árum síðan fekk Merkið altjóða viðurkenning. Henda hending er tann størsta í søgu okkara. Altjóða viðurkenning vil siga, at Føroyar komu á verðaldarkortið sum ein tjóð. Tann 25. apríl 1940 høvdu føroyingar barst fyrri Merkinum í meira enn 20 ár. Jens Oliver Lisberg teknaði Merkið, og Ninna hjá Sigmund á Argjum seymaði tað. Kvinnurnar vóru við frá byrjan.

Vakrast er Merkið í andgletti, og andglett fekk tað í øll hesi ár. Og í hesum árum blivu føroyingar góðir við sitt flagg. Tá var vanligt at flagga, í nærum hvørjum garði ella húsatekju var ein flaggstong, og vit flaggaðu so skjótt høvi beyðst, høg-tíðir, føðingardagar, merkisdagar, barnadøp o.s.fr. Vit vísu flaggið.

Hetta, at samlast um eitt symbol, hevði stórra týdning enn nakar visti. Vit

vandu okkum til at hugsa sum og at vera føroyingar. Og vit vóru stolt av at vit vóru føroyingar. Aðrenn vóru vit farin at stríðast fyri føroyskum máli og føroyskari mentan. Nú finga vit enn meira - eitt Merki at samlast um.

At hetta gekk skjótt - bert 20 ár gott og væl - hava vit verðaldarbardaganum fyrri at takka. Tá vit í 1940 vóru skild frá Danmark var kravt, at okkara skip ikki sigldu við Dannebrog, og eftir harða mótstøðu her heima frá danska amtmanninum og hansara føroysku húsakallum endaði tað við, at bretar viðurkendu Merkið sum tað flagg, føroysk skip skuldu nýta. Tá var frøin stór - eg minnst, hvussu fløggin allastaðni vóru vundin á stong, og sangurin ljómaði um allan býin.

Nú tá vit vóru skorin frá Danmark máttu vit so halda áfram einsamøll. Tá vóru føroyingar fáttakir. 30ini vóru tung ár, heimsdepressiónin hevði so sanniliga merkt her heima. Men - har var einki at gera. Skuldu vit hava dagligt breið máttu siglast - og ikki ivaðust okkara sjómenn. Teir hirdu avstað - og teir betaltu dyrt. Ein tridringur av flotanum fórst, og mannalív í stórum tali. Men vit hildu áfram. Millum Ísland, Føroyar og Bretland tøffaðu hesi smáu skip víðari við fiski til Bretlands, og vunnu stóran pening til landið. Tað var brúk fyri okkum, vit vóru so at siga »spisikamarið« hjá teimum allieraðu.

Í hesi tíð vóru vit farin at uppfata okkum sum ein tjóð. Og vit kláraðu okkum serdeilis væl. Sjálvandi kunnu vit siga, at konjunkturir vóru við okkum, men vit dugdu at brúka teir, og eftir kríggið áttu vit nógvar pengar í sterlingpundum, og vit hildu sjálvandi, at hesar pengar áttu vit.

Men tá kríggið var av rann saman aftur við Danmark. Danir vildu taka upp aftur har hvar slept var tá kríggið kom, men hetta hugaði okkum ikki - nú vísu vit, at vit dugdu sjálv. Tá vit finga knívin á barkan frá teimum í 1946 atkvøddu føroyingar fyri loysing frá Danmark.

Og so fór »maskinaríð« í gongd. Vit skyldu dómum so nóv. Ríkisfelagsskapið. Tað var synd í kongi. Danir høvdu brúk fyri okkara sterlingpundum o.s.fr. Eg kalli tað »psykologisk krígsfærsla«. Og væl dugdu teir. Tað endaði við, at fólkkaatkvøðan varð sett til viks, og vit finga heimastýri. Altså, vit vóru ikki meira eitt land. Vit vóru nú eitt »øki« í danska ríkinum.

Og hetta var okkara tragedía. Okkara stolgleiki mávaðist burtur so við og við. Og vit komu inn á hetta fyrirbríði »kann tað loysa seg«. Spakuliga vann »húsallalynd« aftur á okkum. Virðingin fyri okkum sjálvum fekk minni og minni at siga, bert tað kundi »loysa seg«. Hetta var ein vanlukka, tí samstundis sum vit mistu okkara egnu sjálvsvirðing, mistu onnur eisini virðingina fyri okkum.

Hetta sást so tyðiliga nú tá kreppan kom. Tá vit fara til donsku stjórnina og biðja um figgarliga hjálp fyri fyrstu ferð í ríkisfelagsskapsins søgu, verða vit viðfarin so eyðmýkjandi, at orð finnast ikki fyrri tí. Sjálvt stjórnin lýgur okkum upp í eyguni, undirhandlar við Danske Bank og aðrar aftanfyrir okkara rygg, og harafturat vóru vit hunddálkað í donsku pressuni. At vera føroyingar bleiv skomm. Og hvørjum hava vit at takka? Okkum sjálvum!

Men tað er ikki ov seint at venda við. Enn eiga vit Merkið. Enn ber til at finna »andan frá 40'unum« fram. Vit mugu, og tað er lívsneyðugt, aftur hugsa sum føroyingar. Sjálvt um vit avreiddu okkum til »selvstyrende område«, so eiga vit enn okkara mál, okkara søgu, okkara royndir, okkara landslag, okkara eyðkennir og síðir. Vit mugu



krevja av okkum sjálvum, at vit vilja hava okkara land aftur. Lat Merkið veitra - tað er eitt flagg, ikki ein pengaseðil.

Vit mugu í staðin fyri »loysir tað seg« spyrja, hvat

vit kunnu gera fyri Føroyar og føroyingar. Og tað er bert eitt at gera. Vendið aftur til okkara máta. Latid tykkum ikki spjaða longur. Standið saman um Føroyar. Ikki tí tað loysir seg, men tí

tað er einasti máti vit kunnu yvirleva uppá.

Eg fari at enda við at lesa brot úr sanginum, sum Jóannes bóndi yrkti: Sjá hesi fjøll og tindar.

TVINGSILSSØLA Hósdagin tann 1. juni 1995, kl. 10.00

verður á Sorinskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1, 100 Tórshavn, tvingsils-søla av matr. nr. 1363 e, Tórshavn, ið liggur á Skærugetu 8, 100 Tórshavn (AS nr. 42/1995).

Ognin er eitt grundtøki stórt 553 kvm. sambært tingbók við ástandandi húsi, við kjallara-, stovu- og loftshædd við útbýgningi í kjallarahæddini (alt innrættað, kjallarin verður nýttur til fotoframleiðslu). Húsinu eru gjørd av timbri og takt við eternit.

Tvingsilsølan er umbiðin av Advokatfelagnum, Bryggjubakki 22, 100 Tórshavn, att. Petur Even Djurhuus, J. nr. 9413049, og við at venda tygum til nevnda, kunnu tygum fáa nærri upplýsingar um ognina umframt avtala tíð fyri at siggja hesa.

Søluupstilling yvir ognina kann verða umbiðin hjá omanfyri nevnda advokati ella siggjast á Sorinskrivstovuni.

Føroya Fútarættur,
tann 27. apríl 1995
Henrik Engell Rhod
dfm.

Framhald av síðu 9

matverktrøð.

Øll segl vóru sett til beinanvegin, meðan byrðurin var góður, og Náttúruvísindaeildin gjørdi saman við úttanseturs fólkum lestrarætlanir fyri útbúgv-ingarnar. Men vit komu skjótt í figgarligan andrøð - eins og samfelagið annars - og tað hevur verið neyðugt at prioritera, hvørjar útbúgvingar skulu bjóðast út.

Tey fyrstu tóku BS-prógvi í teldufrøði og í jarðalísfrøði í 1989, tvs. eina hálva öld eftir at teir fyrstu studentarnir finga prógv í Føroyum. Men nú hevur BS-útbúgvingin í ravnagns-verkfrøði átt tær, og tað eru tey fyrstu við hesi útbúgv-

ingini, ið vit fagna í dag. Útbúgvingin er normerað til 3 1/2 ár. Fyrsti partur er ein náttúruvísindalig/teknisk 2 ára grundútbúgving. Seinasta 1 1/2 árið er sergreinalestur, ið endar við eini verkætlan, har studentarnir fáa høvi til at brúka teoretisku vitan sína - eitt nú í samstarvi við føroyska vinnulíviðum felags áhugamál. Hetta fer Magnus Danielsen at siga meir um seinni, so eg vil ikki røða meir um tað.

Undirvísingarmegin til útbúgvingar kemur ikki bara frá fólk í føstum starvi á Náttúruvísindaeildini. Starvsskipanin við lærarum á setrinum er soleiðis, at ein kjarni er av føstum lærarum, men harafturat undir-

vísa eisini tolk við høvuðsstarvi á øðrum stovnum, bæði í Føroyum og í útlandum. Hetta er við til at skapa góð sambond millum Setrið og aðrar stovnar.

Náttúruvísindaeildin leggur í allari undirvísing stóran dent á, at fakliga støðið í útbúgvingunum er fult á hædd við tilsvarandi útbúgvingar aðrastaðni, og fyri at tryggja hetta verða í flestu førum brúktir próvdómarar frá teimum lærarastovnum, ið Fróðskapar-

setrið samstarvar við. Aftan á loknað BS-útbúgving - og eisini eftir loknað støðisútbúgving - ber tí væl til at útbúgva seg víðari við lærdar háskúlar í útlandum. Roynðir okkara er, at tey klára seg væl í framhaldslestri sínum, og at flestu teirra - í hvussu er til fyrri fáum árum síðan - eru komnir aftur til Føroya aftan á loknað útbúgving útland.

Speedbátur

20' Rana speedbátur u. motor til sølu um hósandi boð fæst.

Tlf. 22317

DANNY TRANSPORT

- tá okkurt
skal koyrast
ella goymast

Tlf. 19192

Damusúkkla

Góð damusúkkla ynskist bíliga til keyps.

Tlf. 19194